Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA DŽERARDA HOGANA [*GERARD HOGAN*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 8. oktobrī[1]

Lieta C-440/19 P

Pometon SpA
pret

Eiropas Komisiju

Apelācija – Vienošanās, lēmumi un saskaņotas darbības – Eiropas tērauda slīpgraudu tirgus – Dalība divpusējos un daudzpusējos sakaros ar mērķi saskaņot cenas Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) – Laika ziņā atlikta "hibrīdprocedūra" – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 41. pants – Komisijas objektivitātes princips – 48. pants – Nevainīguma prezumpcija – Pienākums norādīt pamatojumu – Vienots un turpināts pārkāpums – Vienlīdzīga attieksme – Neierobežota jurisdikcija

I. Ievads

1. *Pometon SpA* (turpmāk tekstā – "*Pometon*" vai "apelācijas sūdzības iesniedzēja") apelācijas sūdzībā lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2019. gada 28. marta spriedumu lietā *Pometon* /Komisija (T-433/16, EU:T:2019:201; turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums"). Minētajā spriedumā Vispārējā tiesa atcēla Komisijas Lēmuma C(2016) 3121 *final* (2016. gada 25. maijs) par procedūru saskaņā ar LESD 101. pantu un [Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ)] 53. pantu (lieta AT.39792 – Tērauda slīpgraudi; turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums") 2. pantu un noteica *Pometon* naudas sodu 3 873 375 EUR apmērā. Pakārtoti, *Pometon* lūdz Tiesu samazināt uzliktā naudas soda apmēru.

2. Lai gan ierosinu šajos secinājumos veiktajā analīzē koncentrēties uz pirmo un ceturto apelācijas sūdzības pamatu (kopā ar diviem tiesību jautājumiem, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja ir izvirzījusi šajos pamatos), mana atbilde uz pirmo pamatu liks pievērsties arī otrajam un trešajam apelācijas sūdzības pamatam pirmā pamata kontekstā. Pēdējais minētais attiecas uz jautājumu, cik plašs ir Komisijas pienākums ievērot objektivitāti tā dēvētās hibrīdprocedūras īpašajā kontekstā. Savukārt apelācijas sūdzības ceturtais pamats attiecas uz vienlīdzības principa piemērošanu, aprēķinot naudas sodu šāda veida procedūrā.

3. Hibrīdprocedūra ir procedūra, kurā Komisija paralēli īsteno izlīguma procedūru saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) Nr. 773/2004 (2004. gada 7. aprīlis) par lietas izskatīšanu saskaņā ar [LESD 101.] un [102.] pantu, ko vada Komisija (OV 2004, L 123, 18. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 622/2008 (2008. gada 30. jūnijs) attiecībā uz izlīguma procedūras kārtību karteļu lietās[2], 10.a pantu un standarta administratīvo procedūru saskaņā ar Padomes Regulas (EK)

1 Oriģinālvaloda – angļu.

2 OV 2008, L 171, 3. lpp.

Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101.] un [102.] pantā[3], 7. pantu. Lai gan šī procedūra jau ir bijusi pamats Komisijas lēmumiem, kuru likumība ir tikusi apstrīdēta Vispārējā tiesā (kā arī apelācijas sūdzībās)[4], šī ir pirmā reize, kad Tiesai faktiski būs jāizskata dažas specifiskas problēmas, ko rada šī hibrīdprocedūra.

II. Juridiskais konteksts

A. Regula Nr. 1/2003

4. Regulas Nr. 1/2003 7. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Ja Komisija uz sūdzības pamata vai pēc savas iniciatīvas atklāj, ka ir [LESD 101.] panta vai [102.] panta pārkāpums, tā var ar lēmumu pieprasīt attiecīgajiem uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām šādas pārkāpšanas izbeigšanu. Šim nolūkam Komisija attiecībā uz uzņēmumiem var ieviest tādus uzvedības vai strukturālos aizsardzības līdzekļus, kas ir proporcionāli izdarītajam pārkāpumam un kas ir vajadzīgi, lai efektīvi izbeigtu pārkāpšanu. [..]"

5. Minētās regulas 23. panta 2. un 3. punkts ir formulēti šādi:

"2. Komisija ar lēmumu var uzlikt soda naudas uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām, ja tās tīši vai nolaidības dēļ:

a) pārkāpj [LESD 101.] vai [102.] pantu [..]

[..]

Attiecībā uz katru uzņēmumu un uzņēmumu apvienību, kas piedalās pārkāpumā, soda nauda nepārsniedz 10 % no tās kopējā apgrozījuma iepriekšējā uzņēmējdarbības gadā.

[..]

3. Nosakot soda naudas apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu."

B. Regula Nr. 773/2004

6. Regulas Nr. 773/2004 10.a pantā "Izlīguma procedūra karteļu lietās" ir paredzēts:

"1. Pēc lietas izskatīšanas uzsākšanas saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 11. panta 6. punktu Komisija var noteikt termiņu, kādā puses var rakstiski paziņot, ka tās ir gatavas piedalīties izlīguma apspriešanā, ņemot vērā iespējamo izlīguma iesniegumu iesniegšanu. Komisijai nav jāņem vērā atbildes, kas saņemtas pēc minētā termiņa beigām.

[..]

3 OV 2003, L 1, 1. lpp.

4 Šeit var minēt Vispārējās tiesas 2015. gada 20. maija spriedumu *Timab Industries* un *CFPR*/Komisija (T-456/10, EU:T:2015:296) (pēc apelācijas sūdzības pieņemts 2017. gada 12. janvāra spriedums *Timab Industries* un *CFPR*/Komisija, C-411/15 P, EU:C:2017:11) un 2017. gada 10. novembra spriedumu *Icap* u.c./Komisija (T-180/15, EU:T:2017:795) (pēc apelācijas sūdzības pieņemts 2019. gada 10. jūlija spriedums Komisija/*Icap Management Services* un *Icap New Zealand*, C-39/18 P, EU:C:2019:584).

2. Komisija pusēm, kas piedalās izlīguma apspriešanā, var darīt zināmus:

a) iebildumus, ko tā paredz vērst pret tām;

b) pierādījumus, kas izmantoti, nosakot paredzamos iebildumus;

c) lietā konkrētajā brīdī iekļauto pieejamo dokumentu nekonfidenciālus variantus, ja puses lūgums ir pamatots, lai dotu pusei iespēju noskaidrot savu pozīciju attiecībā uz konkrēto laika posmu vai jebkuru citu īpašu karteļa aspektu; kā arī

d) iespējamo soda naudas diapazonu.

[..]

Ja izlīguma apspriešana turpinās, Komisija var noteikt termiņu, kādā puses var apņemties iesaistīties izlīguma procedūrā, iesniedzot izlīguma iesniegumus, kas atspoguļo izlīguma apspriešanas rezultātus, un atzīstot savu līdzdalību [LESD] 101. panta pārkāpumā, kā arī savu atbildību par šo pārkāpumu. [..]

[..]

3. Ja pusēm iesniegtais paziņojums par iebildumiem atspoguļo to izlīguma iesniegumu saturu, attiecīgās puses Komisijas noteiktajā termiņā savās rakstiskajās atbildēs uz paziņojumu par iebildumiem apstiprina, ka tām adresētais paziņojums par iebildumiem atspoguļo to izlīguma iesniegumu saturu. Pēc tam Komisija, apspriedusies ar Padomdevēju komiteju aizliegtu vienošanos un dominējoša stāvokļa jautājumos, saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 14. pantu, var pāriet pie lēmuma pieņemšanas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 7. un 23. pantu.

4. Komisija procedūras laikā jebkurā brīdī var lemt neturpināt izlīguma apspriešanu konkrētajā lietā vai neturpināt to ar vienu vai vairākām lietas pusēm, ja tā uzskata, ka ir iespējams nesasniegt procedūras efektivitāti."

C. Paziņojums par izlīgumu

7. Regulas Nr. 773/2004 īstenošanas kārtība tika precizēta Komisijas 2008. gada 2. jūlija paziņojumā par izlīguma procedūras kārtību karteļu lietās, lai pieņemtu lēmumus saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 7. un 23. pantu [5] (turpmāk tekstā – "paziņojums par izlīgumu").

8. Saskaņā ar paziņojuma par izlīgumu 32. punktu, "ja Komisija nolemj piešķirt lietas dalībniekam atlīdzību par piedalīšanos izlīgumā saskaņā ar šo paziņojumu, tā samazinās piemērojamās soda naudas apmēru par 10 % pēc tam, kad būs piemērota 10 % augstākā pieļaujamā robeža saskaņā ar Pamatnostādnēm naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas (EK) Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu [(OV 2006, C 210, 2. lpp.); turpmāk tekstā – "2006. gada pamatnostādnes"] [..]."

D. 2006. gada pamatnostādnes

9. 2006. gada pamatnostādnēs ir noteikta metodoloģija, ko Komisija izmanto, nosakot naudas sodu, kurš uzliekams uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām, ja tie ar nodomu vai aiz neuzmanības pārkāpj LESD 101. vai 102. pantu.

5 OV 2008, C 167, 1. lpp.

10. Šo 2006. gada pamatnostādņu 37. punktā ir noteikts, ka, "lai gan šīs pamatnostādnes sniedz vispārēju metodiku naudas soda noteikšanai, konkrētie lietas apstākļi vai vajadzība panākt preventīvu iedarbību var attaisnot Komisijas novirzīšanos no šīs metodikas vai no 21. punktā minētajiem ierobežojumiem".

III. Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētais lēmums

11. Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētā lēmuma būtiskākie fakti ir izklāstīti pārsūdzētā sprieduma 1.–21. punktā. Tos var apkopot šādi.

12. *Pometon* ir metālapstrādes jomā specializējusies Itālijas uzņēmējsabiedrība. Tā aktīvi darbojās tērauda slīpgraudu tirgū līdz 2007. gada 16. maijam, kad tā pārdeva savu tērauda slīpgraudu uzņēmumu vienam no konkurentiem – Francijas uzņēmējsabiedrībai *Winoa SA*. Šajā datumā iepriekš minētā *Pometon* darbība tika faktiski nodota *Pometon Abrasives Srl* – sabiedrībai, kas pieder *Winoa* grupai.

13. Tērauda slīpgraudi ir nesaistītas tērauda daļiņas apaļā (tērauda lodīšu) vai šķautņainā (tērauda šķembu) formā. Tos galvenokārt izmanto tērauda, automobiļu, metalurģijas, naftas ķīmijas un akmens zāģēšanas nozarēs, un tos ražo no tērauda metāllūžņiem.

A. Izmeklēšanas procedūra līdz lēmumam par izlīgumu

14. 2013. gada 16. janvārī atbilstoši Regulas Nr. 773/2004 2. pantam Komisija sāka izmeklēšanas procedūru saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 11. panta 6. punktu pret *Pometon*, ASV grupu *Ervin Industries Inc.*, turpmāk tekstā – "*Ervin*"), *Winoa* un Vācijas uzņēmējsabiedrībām *MTS GmbH* un *Würth GmbH*, lai iesaistītos ar tiem izlīguma sarunās.

15. Minētās piecas puses bija apliecinājušas vēlmi iesaistīties izlīguma sarunās. No 2013. gada februāra līdz 2013. gada decembrim notika sanāksmes ar katru pusi un Komisiju par izlīguma panākšanu. Šajās sanāksmēs Komisija informēja puses par iebildumiem, ko tā paredzēja celt pret tām, un publiskoja galvenos pierādījumus Komisijas lietas materiālos, uz kuriem tā pamatojās, lai noteiktu iespējamos iebildumus. Komisija arī sniedza pusēm aplēses par naudas sodu varbūtējo diapazonu.

16. Attiecīgās sabiedrības 2014. gada janvārī iesniedza oficiālu pieprasījumu norēķināties noteiktajā termiņā, izņemot *Pometon*, kas nolēma izstāties no procedūras. 2014. gada 13. februārī Komisija katram no četriem pārējiem apgalvotās aizliegtās vienošanās dalībniekiem nosūtīja paziņojumu par iebildumiem un 2014. gada 2. aprīlī tā saistībā ar tiem pieņēma Izlīguma lēmumu C(2014) 2074 *final*, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 7. un 23. pantu (turpmāk tekstā –"izlīguma lēmums").

B. Apstrīdētais lēmums

17. Komisija 2014. gada 3. decembrī *Pometon* nosūtīja iebildumu izklāstu. Komisija, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 7. un 23. pantu, 2016. gada 25. maijā pieņēma apstrīdēto lēmumu.

18. Ar šo lēmumu Komisija konstatēja, ka laikposmā no 2003. gada 3. oktobra līdz 2007. gada 16. maijam *Pometon* tieši vai ar savu pārstāvju, vai divu meitasuzņēmumu – *Pometon España SA* un *Pometon Deutschland GmbH* – pārstāvju starpniecību bija piedalījusies kartelī, kas ir izpaudies kā vienošanās vai saskaņotas darbības ar četriem iepriekš minētajiem uzņēmumiem, proti, *Ervin*, *Winoa*, *MTS* un *Würth*, ar galveno mērķi saskaņot tērauda slīpgraudu cenas visā Eiropas Ekonomikas zonā (turpmāk tekstā – "EEZ").

19. Apstrīdētā lēmuma rezolutīvā daļa ir formulēta šādi:

"1. pants

Pometon SpA ir pārkāpis [LESD] 101. panta 1. punktu un EEZ līguma 53. panta 1. punktu, piedaloties vienotā un turpinātā pārkāpumā saistībā ar cenām tērauda slīpgraudu tirgū, minētais pārkāpums izpaužas kā rīcības saskaņošana cenu jomā, un tas attiecas uz visu EEZ.

Pārkāpuma ilgums ir no 2003. gada 3. oktobra līdz 2007. gada 16. maijam.

2. pants

Par 1. pantā norādīto pārkāpumu *Pometon SpA* tiek noteikts šāds naudas sods: 6 197 000 EUR [..]."

20. Būtībā no visa apstrīdētā lēmuma izriet, ka *Pometon*, kā arī pārējie aizliegtās vienošanās dalībnieki, pirmkārt, ir izveidojuši (aizliegtās vienošanās pirmā daļa) vienotu aprēķināšanas veidu, kas tiem ir ļāvis panākt tērauda slīpgraudu cenas saskaņotu palielinājumu, pamatojoties uz metāllūžņu cenu indeksiem (turpmāk tekstā – "metāllūžņu cenas palielinājums"). Otrkārt un paralēli, tie esot vienojušies (aizliegtās vienošanās otrā daļa) saskaņot savu darbību attiecībā uz tērauda slīpgraudu tirdzniecības cenām, kas piemērotas individuāliem klientiem, it īpaši, apņemoties nekonkurēt savā starpā, pazeminot cenas (apstrīdētā lēmuma 32., 33., 37. un 57. apsvērums).

21. Attiecībā uz aplūkotā pārkāpuma kvalifikāciju Komisija uzskatīja, ka runa ir par vienotu un turpinātu LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpumu. Visas dalībnieku pret konkurenci vērstās vienošanās ne tikai attiecās uz cenu saskaņošanu un skāra vienus un tos pašus ražojumus, bet arī norisinājās saskaņā ar vieniem un tiem pašiem noteikumiem visā pārkāpuma laikā no 2003. gada 3. oktobra līdz 2007. gada 16. maijam – dienai, kurā *Pometon* pārdeva *Winoa* savu darbību slīpgraudu nozarē. Visbeidzot – uzņēmumi, kuri piedalījās pārkāpumā, kā arī personas, kas rīkojas to vārdā, galvenokārt esot bijuši vieni un tie paši (apstrīdētā lēmuma 107. un 166. apsvērums).

22. Nobeigumā, kā uzskatīja Komisija, šādas aizliegtas vienošanās priekšmets bija konkurences ierobežošana, būtiski ietekmējot attiecīgā ražojuma tirdzniecību starp dalībvalstīm un EEZ līguma valstīm (apstrīdētā lēmuma 142. un 154. apsvērums).

23. Attiecībā uz *Pometon* dalības ilgumu pārkāpumā Komisija par šīs dalības sākumu noteica 2003. gada 3. oktobri. Pamatojoties uz to, ka *Pometon* oficiāli nenorobežojās no minētās aizliegtās vienošanās, Komisija uzskatīja, ka *Pometon* dalība aizliegtās vienošanās darbībā bija turpinājusies līdz 2007. gada 16. maijam – dienai, kurā *Pometon* savu darbību slīpgraudu nozarē pārdeva *Winoa* (apstrīdētā lēmuma 160. un 166. apsvērums).

24. Pamatojoties uz 2006. gada pamatnostādnēm, Komisija naudas soda pamatsummu *Pometon* noteica 16 % apmērā no *Pometon* tirdzniecības apjoma EEZ valstu tirgos 2006. gadā, proti, pēdējā pilnajā *Pometon* dalības aplūkotajā pārkāpumā gadā, pirms tas savu darbību saistībā ar tērauda slīpgraudiem pārdeva Francijas konkurentam.

25. Šie procenti atbilst 15 % pamatlikmei, to paaugstinot par 1 %, lai tiktu ņemta vērā pārkāpuma ģeogrāfiskā izplatība visā EEZ. Pēc tam naudas soda pamatsummas svārstīgā daļa tika palielināta par papildu summu 16 % apmērā un tā tika piemērota, lai atbilstīgi 2006. gada pamatnostādņu 25. punktam atturētu uzņēmumus no vienošanos par cenu saskaņošanu noslēgšanas (apstrīdētā lēmuma 220. apsvērums).

26. Visbeidzot, piemērojot 2006. gada pamatnostādņu 37. punktu, kas ir tiesību norma, kura ļauj Komisijai atkāpties no minētajās pamatnostādnēs paredzētās metodoloģijas, ja to attaisno "konkrēti lietas apstākļi", šī iestāde pielāgoja naudas soda pamatsummu (apstrīdētā lēmuma 228.–231. apsvērums), to samazinot par 60 %.

27. Nobeigumā, kā izriet no apstrīdētā lēmuma 2. panta, pēc šiem aprēķiniem *Pometon* noteiktā naudas soda apmērs sasniedza 6 197 000 EUR.

IV. Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

28. Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā tika iesniegts 2016. gada 3. augustā, apelācijas sūdzības iesniedzēja cēla prasību, pamatā lūgdama atcelt apstrīdēto lēmumu un pakārtoti lūgdama samazināt tai uzlikto naudas sodu.

29. Prasības pamatošanai apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirzīja piecus pamatus.

30. Ar pirmo pamatu tika apgalvots, ka ir pieļauts procedūrā ievērojamā objektivitātes pienākuma, nevainīguma prezumpcijas principa un tiesību uz aizstāvību pārkāpums, ciktāl izlīguma lēmumā Komisija esot vainojusi apelācijas sūdzības iesniedzēju konkrētā rīcībā, kas bija par pamatu apstrīdētajā lēmumā veiktajam vērtējumam.

31. Ar otro pamatu tika apgalvots, ka ir pieļauts LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpums, norādīts nepietiekams un pretrunīgs pamatojums, kā arī pieļauts tiesību uz aizstāvību un pierādīšanas pienākuma principa pārkāpums, ciktāl Komisija, nepastāvot pierādījumiem, esot inkriminējusi apelācijas sūdzības iesniedzējai dalību apgalvotajā aizliegtās vienošanās darbībā, kurā tā patiesībā neesot piedalījusies.

32. Ar trešo pamatu tika apgalvots, ka ir pieļauts LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpums, ciktāl Komisija ir uzskatījusi, ka aizliegta vienošanās veido konkurences ierobežojumu mērķa dēļ.

33. Ar ceturto pamatu *Pometon* apstrīdēja savas dalības ilgumu aizliegtās vienošanās darbībā.

34. Visbeidzot, ar piekto pamatu, lai pamatotu savas prasības atcelt vai samazināt naudas soda apmēru, *Pometon* apgalvoja, ka nav ievērots ne pienākums norādīt pamatojumu, ne arī proporcionalitātes un vienlīdzīgas attieksmes princips attiecībā uz Komisijas noteiktās naudas soda pamatsummas pielāgošanu saskaņā ar 2006. gada pamatnostādņu 37. punktu.

35. Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa noraidīja pirmos četrus pamatus, bet pieņēma piekto izvirzīto pamatu. Tādējādi tā atcēla apstrīdētā lēmuma 2. pantu un samazināja *Pometon* uzlikto naudas sodu no sākotnējiem 6 197 000 EUR līdz 3 873 375 EUR.

V. Lietas dalībnieku prasījumi un tiesvedība Tiesā

36. Apelācijas sūdzības iesniedzējas prasījumi Tiesai ir šādi:

– atcelt pārsūdzēto spriedumu un strīdīgo lēmumu;

– pakārtoti, atcelt pārsūdzēto spriedumu un samazināt apelācijas sūdzības iesniedzējai uzlikto naudas sodu, un jebkurā gadījumā samazināt šo naudas sodu, un

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus šajā tiesvedībā un tiesvedībā Vispārējā tiesā.

37. Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

– noraidīt prasību kā daļēji nepieņemamu un daļēji nepamatotu;

– piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

VI. Apelācijas sūdzība

38. Apelācijas sūdzības pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirza četrus pamatus. Ar pirmo apelācijas sūdzības pamatu *Pometon* apgalvo, ka ir pārkāpts procedūras objektivitātes princips un nevainīguma prezumpcijas princips. Ar otro apelācijas sūdzības pamatu *Pometon* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir nepareizi piemērojusi principus, kas attiecas uz pierādīšanas pienākumu, un nevainīguma prezumpcijas principu, kā arī ir sniegusi pretrunīgu vai nepietiekamu pamatojumu. Pakārtoti, šie pēdējie elementi arī ir norādīti, lai pamatotu trešo apelācijas pamatu attiecībā uz uzliktā naudas soda samazinājumu saistībā ar *Pometon* dalības ilgumu aizliegtās vienošanās darbībā. Visbeidzot, ar ceturto pamatu *Pometon* apgalvo, ka ir pieļauts vienlīdzības principa pārkāpums attiecībā uz naudas soda noteikšanu, kā arī, ka šajā ziņā sniegtais pamatojums esot pretrunīgs vai nepietiekams.

39. Tiesību jautājumi, par kuriem Tiesa vēlas, lai tie tiktu skatīti šajos secinājumos, ir apspriesti pirmajā un ceturtajā pamatā. Tāpēc koncentrēšos, pirmkārt, uz jautājumu, kāds ir Komisijas objektivitātes pienākuma tvērums un, otrkārt, uz vienlīdzības principa piemērošanu naudas soda aprēķināšanā, bet, kā norādīts šo secinājumu ievaddaļā, tā sauktās hibrīdprocedūras kontekstā.

A. Pirmais apelācijas sūdzības pamats attiecībā uz procedūras objektivitātes principu un nevainīguma prezumpcijas principu

1. Lietas dalībnieku argumenti

40. Ar pirmo apelācijas sūdzības pamatu *Pometon* apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 63.–103. punktā Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, jo tā nav atzinusi, ka Komisija ir pārkāpusi procedūras objektivitātes principu un nevainīguma prezumpciju. To darot, Vispārējā tiesa nav ievērojusi arī objektivitātes principu un nevainīguma prezumpciju.

41. *Pometon* uzskata, ka procedūrā, kurā tika pieņemts apstrīdētais lēmums, bija pieļauti trūkumi, kas esot izraisījuši šā lēmuma prettiesiskumu. Šie trūkumi, iespējams, izrietēja no izlīguma lēmuma, kurā *Pometon* minēts 26., 28., 29., 31. un 36.–38. apsvērumā, lai gan šis lēmums attiecas uz visiem iespējamās aizliegtās vienošanās dalībniekiem, izņemot *Pometon*.

42. Izlīguma lēmumā Komisija inkriminēja *Pometon* konkrētu rīcību, kas pretēji Vispārējās tiesas secinājumam pārsūdzētā sprieduma 103. punktā esot apdraudējusi Komisijas spēju veikt objektīvu novērtējumu procedūrā, kuras rezultātā tika pieņemts apstrīdētais lēmums. Tādējādi Vispārējā tiesa neesot ievērojusi attiecīgo judikatūru, it īpaši Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk tekstā – "ECT") 2014. gada 27. februāra spriedumu *Karaman* pret Vāciju (EC:ECHR:2014:0227JUD001710310, turpmāk tekstā – "spriedums *Karaman*") un Vispārējās tiesas 2017. gada 10. novembra spriedumu *Icap* u.c./Komisija (T-180/15, EU:T:2017:795, turpmāk tekstā – "Vispārējās tiesas spriedums *Icap*").

43. *Pometon* uzskata, ka Vispārējā tiesa šo secinājumu esot balstījusi gan uz procesuāliem pamatiem, gan pēc būtības.

44. Attiecībā uz procedūru Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 65. punktā esot nospriedusi, ka nevainīguma prezumpcijas un objektivitātes principa pārkāpumu kavēja tas, ka Komisija izlīguma lēmuma 4. zemsvītras piezīmē skaidri bija izslēgusi *Pometon* vainu. Tomēr *Pometon* apgalvo, ka no sprieduma *Karaman* un Vispārējās tiesas sprieduma *Icap* izriet, ka ar piesardzības pasākumu, piemēram, izlīguma lēmuma 4. zemsvītras piezīmes, izstrādi nepietiek, lai izvairītos no pārpratumiem par uzņēmuma atbildību ārpus attiecīgā lēmuma.

45. Pēc būtības pārsūdzētā sprieduma 85. punktā Vispārējā tiesa ir atsaukusies uz spriedumu *Karaman*, saskaņā ar kuru ir jāpārbauda, vai atsauces uz *Pometon* rīcību izlīguma lēmumā bija vajadzīgas, lai pierādītu šā lēmuma adresātu atbildību. Pārsūdzētā sprieduma 79., 81. un 83. punktā Vispārējā esot secinājusi, ka Komisija ir rīkojusies saskaņā ar šo judikatūru. Tomēr šajos punktos tā nav ievērojusi sprieduma *Karaman* 64. punktā noteiktos kritērijus, saskaņā ar kuriem, lai atsauces būtu saderīgas ar nevainīguma prezumpciju, tām ir jābūt obligātām vai būtiskām, lai novērtētu atbildētāju vainu. Tomēr Vispārējā tiesa esot akceptējusi atsauces, kas nav vajadzīgas, bet kuras "var būt objektīvi noderīgas" vai "kuru mērķis ir noteikt vienīgi lietas dalībnieku atbildību".

46. Šajā saistībā apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka, lai konstatētu 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK") 6. panta 2. punkta pārkāpumu, pietiek ar to, ka izlīguma lēmuma pamatojums liek domāt, ka Komisija uzskata attiecīgo uzņēmumu par vainīgu vai ka atsauce rada šaubas par varbūtēju priekšlaicīgu spriedumu. Turklāt *Pometon* uzskata, ka pretēji Vispārējās tiesas nolemtajam pārsūdzētajā spriedumā, neņemot vērā tās pašas tiesas spriedumu *Icap*, neesot nozīmes, ka atsaucēm uz *Pometon*, iespējams, nav juridiskas kvalifikācijas. Visbeidzot, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Komisijas priekšlaicīgais spriedums šajā saistībā izriet no izlīguma priekšlikuma teksta, kurā dažas *Pometon* piedēvētās darbības esot raksturotas kā "kartelis/karteļi" vai "pret konkurenci vērsta saziņa".

47. Komisijai šis apelācijas sūdzības pamats ir nepieņemams, jo tas attiecoties uz Vispārējās tiesas vērtējumu par faktiem (tomēr tā neapgalvo, ka fakti vai pierādījumi ir sagrozīti) vai atkārtojot argumentus, kas jau izvirzīti Vispārējā tiesā, savukārt argumenti, kas attiecas uz izlīguma priekšlikumu, esot uzskatāmi par jaunu sūdzību. Jebkurā gadījumā Komisija pirmo apelācijas pamatu uzskata par nepamatotu, jo Vispārējā tiesa šajā lietā esot pareizi piemērojusi judikatūru, kas izriet no *Karaman* sprieduma un Vispārējās tiesas sprieduma *Icap*.

2. Analīze

a) Par pirmā apelācijas sūdzības pamata pieņemamību

48. Komisija apgalvo, ka pirmais apelācijas sūdzības pamats nav pieņemams galvenokārt tāpēc, ka tas attiecoties uz tādu faktu novērtējumu vai atkārto argumentus, kas jau ir izvirzīti Vispārējā tiesā.

49. Šajā ziņā ir jāatgādina Tiesas pastāvīgā judikatūra, atbilstoši kurai no LESD 256. panta un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmās daļas izriet, ka tikai Vispārējās tiesas kompetencē ir, pirmkārt, konstatēt faktus, izņemot gadījumu, kad šo konstatējumu faktiskā neprecizitāte izriet no šai tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, un, otrkārt, veikt šo faktu novērtējumu. Ja Vispārējā tiesa ir konstatējusi vai novērtējusi faktus, tad saskaņā ar LESD 256. pantu Tiesas kompetencē ir pārbaudīt šo faktu juridisko kvalifikāciju un Vispārējās tiesas paredzētās tiesiskās sekas. Tādējādi Tiesai nav vispārējas faktu vākšanas kompetences. Principā tā nevar arī izskatīt pierādījumus, kurus Vispārējā tiesa pieņēmusi šo faktu pamatojumam. Tādējādi šis izvērtējums, ja vien šie pierādījumi nav sagrozīti, nav tiesību jautājums, kas kā tāds varētu tikt pārbaudīts Tiesā [6].

6 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2017. gada 14. decembris, *EBMA*/*Giant* (Ķīna) (C-61/16 P, EU:C:2017:968, 33. punkts), un 2018. gada 13. septembris, *ANKO*/Komisija (C-173/17 P, nav publicēts, EU:C:2018:718, 23. punkts).

50. No otras puses ir arī taisnība, ka apelācijas sūdzība ir nepieņemama, ja tajā ir tikai atkārtoti pamati un argumenti, kas jau ir tikuši izklāstīti Vispārējā tiesā, tostarp tādi, kas pamatoti ar faktiem, ko šī tiesa jau nepārprotami ir noraidījusi. Būtībā šāda apelācijas sūdzība nav nekas vairāk kā lūgums pārskatīt prasības pieteikumu, kas jau ir ticis iesniegts Vispārējā tiesā un kuru pārskatīt nav Tiesas kompetencē. Tomēr šādā gadījumā – ja apelācijas sūdzības iesniedzējs apstrīd to, kā Vispārējā tiesa ir interpretējusi vai piemērojusi ES tiesības, tad pirmajā instancē izskatītos tiesību jautājumus var no jauna iztirzāt apelācijas tiesvedībā. Proti, ja apelācijas sūdzības iesniedzējs nevarētu šādi pamatot savu apelācijas sūdzību ar pamatiem un argumentiem, kas jau tikuši izmantoti Vispārējā tiesā, apelācijas tiesvedība daļēji zaudētu savu jēgu [7].

51. Šajā lietā *Pometon* ar argumentiem, ar kuriem tiek pamatots pirmais apelācijas sūdzības pamats, būtībā apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pārkāpusi procedūras objektivitātes principu un nevainīguma prezumpcijas principu, nepareizi piemērodama spriedumā *Karaman* un Vispārējās tiesas spriedumā *Icap* gūto mācību.

52. Manuprāt, šiem apgalvojumiem ir jāliek Tiesai pārbaudīt šo spriedumu piemērojamību hibrīdprocedūrai un, to darot, iespējams, pārskatīt – ņemot vērā minēto judikatūru –, kādu juridisko raksturojumu Vispārējā tiesa ir piešķīrusi faktiem un kādus juridiskos secinājumus tā ir no šiem faktiem izdarījusi.

53. Šādos apstākļos, lai gan daži *Pometon* argumenti liek apšaubīt Vispārējās tiesas konstatētos faktus vai arī tie ir līdzīgi tiem, kas jau ir tikuši izvirzīti Vispārējā tiesā, ar pirmo apelācijas sūdzības pamatu tomēr tiek izvirzīti jautājumi par tiesību normu interpretāciju un piemērošanu, ko ir veikusi Vispārējā tiesa, un tātad tie ir tiesību jautājumi, kas var tikt pakļauti Tiesas pārbaudei apelācijas tiesvedībā. Tāpēc Komisijas apgalvojumu par pirmā pamata nepieņemamību nevar pieņemt, izņemot attiecībā uz prasību saistībā ar Komisijas izlīguma priekšlikumu.

54. Patiešām, šo argumentu *Pometon* pirmo reizi izvirzīja apelācijas sūdzībā. Tādēļ saskaņā ar Reglamenta 127. panta 1. punktu, kas saskaņā ar minētā reglamenta 190. panta 1. punktu ir piemērojams apelācijas tiesvedībai, tas ir jauns pamats, kurš nav pieņemams, ja vien tas nav pamatots ar tādiem tiesību vai faktiskiem apstākļiem, kas ir kļuvuši zināmi tiesvedības laikā [8].

b) Par pirmā apelācijas sūdzības pamata pamatotību

55. Ar pirmo apelācijas sūdzības pamatu *Pometon* apgalvo, ka pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, jo tā nav atzinusi, ka Komisija būtu pārkāpusi procedūras objektivitātes principu un nevainīguma prezumpciju. To darot, Vispārējā tiesa nav ievērojusi arī objektivitātes principu un nevainīguma prezumpciju.

56. Nav šaubu, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja var atsaukties uz šiem diviem principiem, lai pamatotu savu apelācijas sūdzību.

57. Lai arī Komisiju nevar uzskatīt par tiesu ECPAK 6. panta nozīmē, tomēr administratīvajā procesā tai ir jāievēro arī Eiropas Savienības pamattiesības, kas ietver tiesības uz labu pārvaldību, kuras paredzētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 41. pantā [9]. Tomēr šis noteikums paredz, ka ikvienai personai tostarp ir tiesības uz objektīvu jautājumu izskatīšanu Eiropas Savienības iestādēs. Šī objektivitātes prasība, no vienas puses, ietver subjektīvu objektivitāti tādā

7 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2007. gada 18. janvāris, *PKK* un *KNK*/Padome (C-229/05 P, EU:C:2007:32, 32. punkts), un 2019. gada 16. janvāris, Komisija/*United Parcel Service* (C-265/17 P, EU:C:2019:23, 14. un 15. punkts).

8 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 18. decembris, *Coop de France Bétail et Viande u.c.*/Komisija (C-101/07 P un C-110/07 P, EU:C:2008:741, 110. punkts), un 2014. gada 10. aprīlis, *Areva u.c.*/Komisija (C-247/11 P un C-253/11 P, EU:C:2014:257, 72. punkts).

9 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 11. jūlijs, *Ziegler*/Komisija (C-439/11 P, EU:C:2013:513, 154. punkts).

nozīmē, ka nevienam attiecīgās iestādes darbiniekam, kas atbildīgs par lietu, nedrīkst pastāvēt aizspriedumi vai personīgs pieņēmums, un, no otras puses, objektīvu objektivitāti, atbilstoši kurai attiecīgajai iestādei ir jāsniedz pietiekamas garantijas, lai varētu novērst jebkādas leģitīmas šaubas par tās neitralitāti [10].

58. Turklāt nevainīguma prezumpcija ir vispārīgs Eiropas Savienības tiesību princips, kas patlaban ir nostiprināts Hartas 48. panta 1. punktā. Saskaņā ar Tiesas judikatūru šis princips attiecas uz procedūrām, kas saistītas ar tādu konkurences noteikumu pārkāpumiem, kuri piemērojami uzņēmumiem, kā rezultātā var tikt uzlikti naudas sodi vai periodiski soda maksājumi [11].

59. Šajā ziņā ir arī jānorāda, ka nevainīguma prezumpcija, kas nostiprināta Hartas 48. pantā, atbilst ECPAK 6. panta 2. un 3. punktam – kā tas izriet no paskaidrojumiem attiecībā uz Hartu. Tādējādi saskaņā ar Hartas 52. panta 3. punktu, interpretējot Hartas 48. pantu, kā minimālais aizsardzības slieksnis ir jāņem vērā ECTK 6. panta 2. un 3. punkts [12].

60. Šādos apstākļos hibrīdprocedūras (proti, procedūras, kurā Komisija paralēli veic izlīguma procedūru un parasto administratīvo procedūru) kontekstā līdz ar to ir jāņem vērā spriedums *Karaman*, kas attiecas uz jautājumu par to, vai ECPAK 6. panta 2. punktā garantēto nevainīguma prezumpcijas principu var pārkāpt ar apgalvojumiem, kas ietverti spriedumā un vērsti pret aizdomās turamajiem atsevišķās procedūrās, kurām nav juridiski saistoša spēka attiecībā uz iesāktu vai gaidāmu krimināĺprocesu pret citu personu.

61. Tas ir vēl svarīgāk, tāpēc ka Tiesa pati savā judikatūrā saistībā ar Hartas 48. pantu jau ir iekļāvusi no šā sprieduma izrietošās prasības.

62. 2019. gada 5. septembra spriedumā lietā *AH* u.c. (Nevainīguma prezumpcija) (C-377/18, EU:C:2019:670) Tiesa atzina, ka ECT spriedumā *Karaman* ir norādījusi, ka nevainīguma prezumpcijas princips tiek pārkāpts, ja tiesas nolēmumā vai *valsts amatpersonas paziņojumā* par personu, kura apsūdzēta par noziedzīgu nodarījumu, pirms galīgā notiesājošā sprieduma ir pausts nepārprotams paziņojums, ka attiecīgā persona ir izdarījusi attiecīgo noziegumu [13].

63. Saskaņā ar Tiesas novērojumiem ECT ir arī atzinusi, ka kompleksos krimināĺprocesos, kuros apsūdzētas vairākas aizdomās turētās personas, ko nevar tiesāt kopā, var būt tā, ka valsts tiesai, lai vērtētu apsūdzēto vainu, ir obligāti jāmin to trešo personu, kuras, iespējams, vēlāk tiks tiesātas atsevišķi, dalība. Tomēr tā ir precizējusi, ka tad, ja šādi ar trešo personu iesaistīšanos saistīti fakti ir jāmin, tiesai būtu jāizvairās sniegt vairāk informācijas, nekā tas ir nepieciešams, lai analizētu to personu juridisko atbildību, kuru lietas tā skata [14].

10 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 11. jūlijs, *Ziegler*/Komisija (C-439/11 P, EU:C:2013:513, 155. punkts).

11 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 22. novembris, *E.ON Energie*/Komisija) (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 72. un 73. punkts), un 2017. gada 16. februāris, *Hansen & Rosenthal and H&R Wax Company Vertrieb*/Komisija (C-90/15 P, nav publicēts, EU:C:2017:123, 18. punkts).

12 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 5. septembris, AH u.c./Komisija (Nevainīguma prezumpcija) (C-377/18, EU:C:2019:670, 41. punkts).

13 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 5. septembris, *AH* u.c./Komisija (Nevainīguma prezumpcija) (C-377/18, EU:C:2019:670, 43. punkts) un spriedumu *Karaman*, 63. punkts.

14 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 5. septembris, *AH* u.c./Komisija (Nevainīguma prezumpcija) (C-377/18, EU:C:2019:670, 44. punkts) un spriedumu *Karaman*, 64. punkts.

64. Šajā saistībā atbilstoši Tiesas norādītajam ECT ir uzsvērusi, ka tā piešķir būtisku nozīmi tiesu iestāžu izmantotajam formulējumam un ņem vērā īpašos apstākļus, kādos tas ir pausts, kā arī konkrētās tiesvedības raksturu un kontekstu [15]. Tāpēc arī saskaņā ar ECT pausto tiesas lēmumu pamatojums šajās lietās ir īpaši svarīgs: tas ir jāformulē tā, lai izvairītos no iespējama tāda iepriekšēja sprieduma pieņemšanas par attiecīgo trešo personu vainu, kas var apdraudēt tām izvirzīto apsūdzību taisnīgu izskatīšanu atsevišķajās tiesvedībās [16].

65. Ņemot vērā šo judikatūru, Tiesa secināja, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/343 (2016. gada 9. marts) par to, lai nostiprinātu konkrētus nevainīguma prezumpcijas aspektus un tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā kriminālprocesā [17], 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neizslēdz to, ka nolīgumā, kas jāapstiprina valsts tiesai, ir atsauce uz tādu apsūdzēto personu dalību, kuras nav personas, kas noslēgušas šo nolīgumu un tādējādi atzinušas savu vainu. Tas ir pieļaujams apstākļos, kad šīs citas personas vēlāk tiks tiesātas atsevišķi, un viņu identificēšana ir pakļauta diviem nosacījumiem. Pirmkārt, šai atsaucei jābūt vajadzīgai, lai klasificētu personas, kura ir noslēgusi vienošanos [ar prokuroru par vainas atzīšanu], juridisko atbildību, un, otrkārt, tajā pašā vienošanās tekstā ir skaidri jānorāda, ka citas minētās personas tiek sauktas pie atbildības atsevišķa kriminālprocesa kontekstā un ka viņu vaina nav likumīgi pierādīta [18].

66. Tiesa piebilda, ka šajā ziņā, lai pārbaudītu, kā tiek ievērota nevainīguma prezumpcija, tiesas nolēmums un tā pamatojums ikreiz ir jāizvērtē *kopumā*, ņemot vērā konkrētos apstākļus, kādos tas ticis pieņemts. Kā skaidroja Tiesa – jebkurai konkrētos tiesas nolēmuma fragmentos ietvertai tieši formulētai atsaucei uz to, ka pārējie apsūdzētie nav vainīgi, nebūtu nekādas jēgas, ja citus šā nolēmuma fragmentus varētu saprast kā priekšlaicīgu viņu vainas uzrādīšanu [19].

67. Šī sistēma acīmredzami ir jātransponē hibrīdprocedūras kontekstā. Minētā sistēma ir balstīta uz ECT veikto ECPAK 6. panta 2. punkta interpretāciju, un līdzīgā kontekstā divās lietās par vieniem un tiem pašiem faktiem, bet atšķirīgā laikā tā jau ir tikusi piemērota noteikumam, ar kuru Eiropas Savienības tiesību sistēmā ir transponētas Hartas 48. pantā paredzētās garantijas. Tā kā ir skaidri noteikts, ka nevainīguma prezumpcija ir vispārējs Eiropas Savienības tiesību princips, kas patlaban ir paredzēts Hartas 48. panta 1. punktā un kurš attiecas uz procedūrām, kas saistītas ar konkurences noteikumu pārkāpumiem [20], būtu pretrunīgi hibrīdprocedūrai piemērot citas prasības.

68. Šādos apstākļos nevar apstrīdēt, ka pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa īpašu uzmanību pievērsa formulējumam, ko Komisija izmantoja izlīguma lēmumā. Tā centās pārskatīt abus iepriekš minētos nosacījumus, proti, to, ka atsauce uz *Pometon* bija vajadzīga, lai klasificētu pārējo uzņēmumu, kuri noslēguši vienošanos, juridisko atbildību, un skaidras norādes, ka *Pometon* ir tikusi saukta pie atbildības saistībā ar atsevišķu tiesvedību un ka šīs uzņēmējsabiedrības vaina vēl nebija likumīgi pierādīta (skat. pārsūdzētā sprieduma 72., 74., 77., 81., 85. punktu).

15 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 5. septembris, *AH* u.c./Komisija (Nevainīguma prezumpcija) (C-377/18, EU:C:2019:670, 43. punkts) un spriedumu *Karaman*, 63. punkts.

16 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 5. septembris, *AH* u.c./Komisija (Nevainīguma prezumpcija) (C-377/18, EU:C:2019:670, 44. punkts) un spriedumu *Karaman*, 65. punkts.

17 OV 2016, L 65, 1. lpp. Saskaņā ar šo noteikumu "dalībvalstis veic pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu, ka tik ilgi, kamēr nav pierādīta aizdomās turētā vai apsūdzētā vaina saskaņā ar tiesību aktiem, publisko iestāžu publiskos paziņojumos un tiesu nolēmumos, ar kuriem netiek noteikts personas vainīgums, minētā persona netiek minēta kā vainīga. Tas neskar apsūdzības darbības, kas tiek veiktas, lai pierādītu aizdomās turētā vai apsūdzētā vainu, vai procesuāla rakstura preliminārus nolēmumus, kurus pieņem tiesu vai citas kompetentās iestādes un kuru pamatā ir aizdomas vai apsūdzoši pierādījumi".

18 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 5. septembris, *AH* u.c./Komisija (Nevainīguma prezumpcija) (C-377/18, EU:C:2019:670, 45. punkts).

19 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 5. septembris, *AH* u.c./Komisija (Nevainīguma prezumpcija) (C-377/18, EU:C:2019:670, 46. punkts).

20 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 22. novembris, *E.ON Energie*/Komisija, (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 72. un 73. punkts), un 2017. gada 16. februāris, *Hansen & Rosenthal and H&R Wax Company Vertrieb*/Komisija (C-90/15 P, nav publicēts, EU:C:2017:123, 18. punkts).

69. Attiecībā uz otro nosacījumu Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 65., 82. un 83. punktā apgalvodama, ka Komisija izlīguma lēmumā bija skaidri norādījusi, ka *Pometon* ir uzņēmējsabiedrība, uz kuru attiecas parastā procedūra, nevis izlīguma procedūra (skat. izlīguma lēmuma 2.2.5. punktu), un ka Komisija izlīguma procedūras kontekstā bija nepārprotami izslēgusi *Pometon* atbildību (skat. izlīguma lēmuma 4. zemsvītras piezīmi).

70. Tomēr uzskatu, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, raksturojot aspektus, kas ir pamatojuši nepieciešamību izlīguma lēmumā atsaukties uz *Pometon*, un no šīm atsaucēm izdarot secinājumus pārsūdzētā sprieduma 84., 90. un 103. punktā. Pie šī secinājuma esmu nonācis šādu iemeslu dēļ.

71. Pirmkārt, uzstājot uz formālu apsvērumu, proti, ka izlīguma lēmuma punktiem, kas attiecas uz *Pometon*, neesot nekādas juridiskas kvalifikācijas, Vispārējā tiesa veica formālu un ierobežotu lēmuma interpretēšanu, lai gan, kā jau iepriekš norādīju, šāda veida lēmums un tā pamatojums ir jāanalizē kopumā, ņemot vērā īpašos apstākļus, kādos tas ir pieņemts.

72. Kā pati Vispārējā tiesa ir atzinusi, daži fragmenti, kas parādās lēmuma daļā, kurā izklāstīti fakti, tomēr var ļoti skaidri atklāt Komisijas nostāju attiecībā uz uzņēmuma dalību attiecīgajā prettiesiskajā darbībā [21]. Pārāk neiedziļinoties, nevainības prezumpcijas princips var tikt pārkāpts ar to vien, ka tiesas lēmuma pamatojums vai šajā gadījumā – Komisijas lēmums – nav formulēts tā, lai izvairītos no iespējama iepriekšēja sprieduma pieņemšanas par iesaistīto trešo personu vainu [22]. Patiesi, spriežot pēc ECT judikatūras, nevainīguma prezumpcijas princips tiek pārkāpts pat tad, ja tiesas lēmums vai valsts amatpersonas paziņojums par personu, kura ir tikusi apsūdzēta par noziedzīgu nodarījumu, *atspoguļo viedokli* – "*le sentiment*", kā norādīts sprieduma *Karaman* franču valodas versijā – par to, ka šī persona ir vainīga [23].

73. Izlīguma lēmums, protams, ir jālasa visaptveroši. Tas, ka, piemēram, dokumentā reizēm neveiksmīgi ir lietots kāds vārds vai frāze, nenozīmē, ka šis vārds vai frāze būtu jāpieņem kā varbūtējs lēmuma pieņēmēja iepriekšējs lēmums, ja, godprātīgi interpretējot, izlīguma lēmumā kopumā nav piemērota šāda interpretācija.

74. Piemērojot šo principu šajā lietā un analizējot izlīguma lēmumu kopumā, tomēr rodas iespaids, ka Komisijas pamatojums tika formulēts tā, lai radītu šaubas par iespējamu iepriekšēju spriedumu par *Pometon* vainu un tādējādi apdraudētu parastajā procesā izvirzīto apsūdzību taisnīgu izskatīšanu.

75. Tādējādi pretēji tam, ko Vispārējā tiesa ir nolēmusi pārsūdzētā sprieduma 87. punktā, nevar izslēgt, ka izlīguma lēmuma 38. apsvēruma noteikumi radīja šaubas par iespējamu iepriekšēju spriedumu par *Pometon* vainu, jo Komisija, no vienas puses, izlīguma lēmuma 49. apsvērumā norāda, ka tā "uzskata, ka *Ervin*, *Winoa* un *Würt*, piedaloties 4. iedaļā aprakstītajā rīcībā, ir piedalījušies vienotā un turpinātā Līguma 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpumā" un, no otras puses, vienošanās par šā pārkāpuma galveno elementu – metāllūžņu cenas palielinājumu – ir precīzi aprakstīta izlīguma lēmuma 4. iedaļas 38. apsvērumā formulējumā, kurā minēts *Pometon*. Iespaidu, ka *Pometon* piedalījās šajā pārkāpumā, vēl vairāk pastiprina tā paša lēmuma 39. apsvērums, kurā Komisija norāda, ka "3. oktobra sanāksmes dalībnieki [kas 38. apsvērumā skaidri norādīti kā *Winoa*, *Ervin* un *Pometon*] pēc tam sazinājās ar diviem Vācijas tērauda slīpgraudu ražotājiem, *MTS* un *Würth*, lai tos iekļautu jaunajā metāllūžņu cenas palielinājuma aprēķināšanas sistēmā" [24]. Termina "iekļaut" izmantošana liek domāt, ka pārējie trīs bez izņēmuma jau piedalījās šajā sistēmā.

21 Šajā nozīmē skat. Vispārējās tiesas spriedumu *Icap*, 259. punkts.

22 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 5. septembris, *AH* u.c./Komisija (Nevainīguma prezumpcija) (C-377/18, EU:C:2019:670, 44. punkts), un spriedumu *Karaman*, 65. punkts.

23 Spriedums *Karaman*, 63. punkts.

24 Izcēlums pievienots.

76. Šaubas par *Pometon* vainu ir saistītas arī ar izlīguma lēmuma 59. apsvērumu, kurā teikts, ka "no 4. iedaļā aprakstītajiem faktiem ir skaidrs, ka *Ervin*, *Winoa*, *MTS* un *Würth* bija iesaistīti horizontālos, pret konkurenci vērstos, pasākumos, kas bija daļa no vispārējas shēmas, cenšoties īstenot vienu, pret konkurenci vērstu, mērķi – konkurences ierobežošanu tērauda slīpgraudu cenas noteikšanā. Minētajā shēmā, kas aprakstīta 26.–36. apsvērumā, *Ervin*, *Winoa*, *MTS* un *Würth* saskaņoja savu rīcību, lai novērstu savstarpējo nenoteiktību attiecībā uz cenu noteikšanu tērauda slīpgraudu tirgū".

77. Tomēr izlīguma lēmuma 26.–36. apsvērumā it īpaši ir norādīts, ka "*Winoa, Ervin* un *Pometon* tikās pie Gardas ezera (Itālija), lai vienotos par vienotu aprēķina modeli metāllūžņu cenas palielinājumam, ko piemērotu visi šie dalībnieki. *Viņi vienojās izmantot vienu formulu* [..]. Pēc šīs sanāksmes dalībnieki apmainījās ar vairākiem e-pastiem, detalizēti saskaņojot jaunās metāllūžņu cenas palielinājuma sistēmas ieviešanu un *kopīgo sākuma datumu*" [25]. Tiek arī norādīts, ka *MTS* un *Würth* "nepiedalījās procesa sākumposmā, *kad tika noslēgta vienošanās starp "Winoa", "Ervin" un "Pometon""* [26] un ka "visu saziņas laiku *puses* [bez jebkādiem izņēmumiem attiecībā uz *Pometon*] arī saskaņoja savas darbības attiecībā uz atsevišķiem klientiem" [27].

78. Lai arī tie ir faktu konstatējumi, šie paziņojumi, kuros ir tieša atsauce uz *Pometon*, tomēr ir pamats izlīguma lēmuma 59. apsvērumā sniegtajam juridiskajam raksturojumam par horizontālu, pret konkurenci vērstu, vienošanos esamību.

79. Turklāt no izlīguma lēmuma pamatojuma neizriet, kādā veidā atsauces uz *Pometon* faktiski bija *vajadzīgas*, lai klasificētu četru uzņēmumu, kuri noslēguši vienošanos, juridisko atbildību. Gluži otrādi – šo četru uzņēmumu dalība Komisijas aprakstītajā sistēmā bija pietiekama, lai izveidotu attiecīgo aizliegto vienošanos. Pretstatā apstrīdētajā lēmumā noteiktajam [28] no izlīguma lēmuma neizriet, ka *Pometon* bija neaizstājama vai pat īpaša nozīme šīs sistēmas izveidē (atšķirībā no, piemēram, *Winoa*, kas bija atbildīgs par jaunā cenas palielinājuma paziņošanu dalībniekiem ik mēnesi un no 2004. gada maija arī publicēja cenas palielinājumu savā tīmekļvietnē, kā paskaidrots izlīguma lēmuma 30. apsvērumā).

80. Tāpat attiecībā uz izlīguma lēmuma 37. apsvērumu diemžēl neuzskatu, ka Vispārējās tiesas skaidrojums pārsūdzētā sprieduma 88. punktā ir pārliecinošs. Šajā ziņā Vispārējā tiesa tikai norādīja, ka, tā kā Komisija bija secinājusi, ka ir noticis vienots un turpināts pārkāpums, esot bijis jāprecizē aizliegtās vienošanās teritoriālās darbības joma kopumā. Tomēr no izlīguma lēmuma neizriet, cik lielā mērā *Pometon* līdzdalībai būtu bijusi būtiski svarīga un līdz ar to – sprieduma *Karaman* izpratnē – "vajadzīga" nozīme pārkāpuma teritoriālās darbības jomā, lai gan šī uzņēmējsabiedrība ir skaidri iekļauta izlīguma lēmuma 37. apsvērumā par vienošanās ģeogrāfiskās darbības jomu.

81. Šādos apstākļos, izanalizējot izlīguma lēmumu kopumā, uzskatu, ka Vispārējā tiesa, pārsūdzētā sprieduma 84. punktā izdarot secinājumu, nevarēja pareizi secināt, ka atsauces uz *Pometon* nebūtu varējušas radīt objektīvas aizdomas par Komisijas iepriekšēju spriedumu attiecībā uz šā uzņēmuma vainu un atbildību attiecīgajā kartelī jau tajā izlīguma lēmuma posmā, kas adresēts pārējiem četriem attiecīgajā kartelī iesaistītajiem uzņēmumiem. Līdz ar to Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 90. un 103. punktā norādīdama, ka Komisiju nevar vainot, ka tā esot pārkāpusi gan savu objektivitātes pienākumu pret *Pometon*, gan nevainīguma prezumpcijas principu apstrīdētajā lēmumā.

25 Izlīguma lēmums, 28. apsvērums (izcēlums pievienots).

26 Izlīguma lēmums, 29. apsvērums (izcēlums pievienots).

27 Izlīguma lēmums, 36. apsvērums (izcēlums pievienots).

28 Skat., piemēram, apstrīdētā lēmuma 35. un 36. apsvērumu par *Pometon* īpašo nozīmi aizliegtās vienošanās pirmsākumos.

82. Tomēr pamats, kas attiecas uz šo tiesību kļūdu, nebūt nav iedarbīgs. Jāatceras, ka apstrīdētais lēmums nav izlīguma lēmums, bet gan lēmums, kas pieņemts parastās administratīvās procedūras rezultātā saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 7. pantu. Izlīguma lēmums nav apstrīdētā lēmuma juridiskais pamats, un abi lēmumi tika pieņemti divos atsevišķos un neatkarīgos procesos. Tādējādi nebūt nevar apgalvot, ka *Pometon* nevainīguma prezumpcijas pārkāpumam izlīguma lēmuma pieņemšanas laikā būtu tieša ietekme uz apstrīdētā lēmuma likumību.

83. Kā Vispārējā tiesa paskaidroja spriedumā *Icap*, jautājums par to, vai Komisijas iespējamais objektīvās objektivitātes trūkums varēja ietekmēt apstrīdētā lēmuma likumību, nav atdalāms no jautājuma, vai Komisijas iesniegtie pierādījumi pienācīgi pamato šajā lēmumā izdarītos secinājumus [29]. Citiem vārdiem sakot, kā tas skaidri izriet no pastāvīgās judikatūras, pārkāpums, kas saistīts ar Komisijas iespējamu objektīvas objektivitātes trūkumu, nozīmētu apstrīdētā lēmuma atcelšanu tikai tad, ja tiktu pierādīts, ka lēmumam būtu bijis cits saturs, ja nebūtu šāda pārkāpuma [30].

84. Līdz ar to šis secinājums ir atkarīgs no pārējo apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzīto apelācijas pamatu novērtējuma, kuri attiecas uz tās dalību attiecīgajā pārkāpumā un kuri ir saistīti ar juridiski pietiekama pamatojuma noteikšanu, proti, no otrā un trešā apelācijas sūdzības pamata. Pašlaik varam pievērsties šiem jautājumiem.

1) Otrais apelācijas sūdzības pamats, ar kuru tiek apgalvots, ka Vispārējā tiesa esot nepareizi piemērojusi principus, kas attiecas uz pierādīšanas pienākumu un nevainīguma prezumpciju, un esot pieļāvusi pretrunīgu vai nepietiekamu pamatojumu pārsūdzētajā spriedumā saistībā ar Pometon dalību aizliegtās vienošanās pirmajā daļā

85. Ar otro apelācijas pamatu *Pometon* būtībā apgalvo, ka, pretēji pārsūdzētā sprieduma 129. punktā konstatētajam, savā prasības pieteikumā, it īpaši 23. zemsvītras piezīmē, tā ir apstrīdējusi savu atbildību attiecībā uz aizliegtās vienošanās pirmo daļu. Otrkārt, *Pometon* iebilst Vispārējās tiesas secinājumam, ka Komisija esot noteikusi juridiski pietiekamu pamatojumu attiecībā uz to, ka metāllūžņu cenas palielinājums esot automātiski piemērojams, jo *Pometon* to esot varējis piemērot, regulāri nesaņemot informāciju no kāda konkurenta. *Pometon* uzskata, ka šā secinājuma pamatā ir tikai atsevišķu notikumu iespējamība vai pieņēmums, kā tas izriet no pārsūdzētā sprieduma 142., 144. un 145. punkta.

86. Lai gan ir taisnība, ka *Pometon* atteica dalību visos attiecīgajā zemsvītras piezīmē minētajos karteļos, nedrīkst ignorēt, ka uzņēmējsabiedrība savā atbildē Tiesai skaidri ir atzinusi, ka ir piedalījusies 2003. gada 3. oktobra sanāksmē. Tieši šīs sanāksmes laikā tika panākta vienošanās par metāllūžņu cenas palielinājuma sistēmu.

87. No šā neapstrīdamā sākuma punkta, pamatojoties uz pārsūdzētā sprieduma 143.–145. punktā norādītajiem dažādajiem elementiem lietas materiālos, Vispārējā tiesa tā paša sprieduma 160. punktā secināja, ka ir notikusi apelācijas sūdzības iesniedzējas dalība karteļa pirmajā daļā. Šajā nolūkā, pretēji apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvojumiem, Vispārējā tiesa nav paļāvusies uz atsevišķu notikumu iespējamību vai pieņēmumu. Gluži pretēji – *Pometon* sniegtajos piemēros ir redzams, ka Vispārējā tiesa izdarīja secinājumu, pamatojoties uz skaidri konstatētiem pierādījumiem. Tikai otrajā reizē, lai noraidītu argumentu, kas izvirzīts pret pirmo secinājumu, Vispārējā tiesa nolieguma formā ir lietojusi tādu apstākļa vārdu kā "ticams" ("ir maz ticams, ka", pārsūdzētā sprieduma 142. punktā) vai tādu izteicienu kā "uzskatīt" ("nekas neļauj uzskatīt, ka" 144. punktā).

29 Šajā nozīmē skat. Vispārējās tiesas spriedumu *Icap*, 276. punkts.

30 Šajā nozīmē skat. Vispārējās tiesas spriedumu *Icap*, 278. punkts.

88. Šādos apstākļos, pat neņemot vērā, ka *Pometon*, šķiet, ar otro apelācijas sūdzības pamatu lūdz Tiesu no jauna novērtēt faktus – attiecībā uz kuru Tiesai nav kompetences pārsūdzības procedūrā, izņemot gadījumus, kad ir sagrozīta skaidra pierādījumu jēga [31], ko *Pometon* neapgalvo, – uzskatu, ka, lasot pārsūdzētā sprieduma 129.–160. punktu kopumā, *Pometon* atbildība un tā dalība karteļa pirmajā daļā patiešām tika secināta no vairākām sakritībām vai norādēm, kuras kopā var liecināt par konkurences noteikumu pārkāpumu [32].

89. Līdz ar to, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uzskatu, ka Komisija ar juridiski pietiekamu pamatojumu ir pierādījusi *Pometon* dalību karteļa pirmajā daļā un ka Vispārējā tiesa nav pārkāpusi principus, uz kuriem veikta atsauce, pamatojot otro apelācijas sūdzības pamatu.

2) Trešais apelācijas sūdzības pamats par to, ka Vispārējā tiesa ir nepareizi piemērojusi principus, kas attiecas uz pierādīšanas pienākumu un nevainīguma prezumpciju attiecībā uz "Pometon" dalības ilgumu aizliegtās vienošanās darbībā

90. Ar trešo pamatu, kas izvirzīts pakārtoti, lai panāktu uzliktā naudas soda samazinājumu, *Pometon* apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot nepareizi piemērojusi principus, kas attiecas uz pierādīšanas pienākumu un nevainīguma prezumpciju attiecībā uz *Pometon* dalības ilgumu aizliegtās vienošanās darbībā. Apelācijas sūdzības iesniedzēja būtībā apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot apvērsusi pierādīšanas pienākumu, uzskatīdama, ka *Pometon* nebija iesniedzis pietiekamus elementus, lai pierādītu aizliegtās vienošanās pārtraukšanu, neraugoties uz slepenas saziņas neesamību starp *Pometon* un pārējiem karteļa dalībniekiem laikposmā no 2005. gada 18. novembra līdz 2007. gada 20. martam.

91. Nedomāju, ka šajā ziņā Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā būtu pieļāvusi tiesību kļūdu. Gluži pretēji – piekrītu tās judikatūrai, saskaņā ar kuru jautājumu par to, vai laikposms ir pietiekami ilgs, lai to uzskatītu par pārkāpuma pārtraukumu, nevar pārbaudīt abstrakti, bet tas – gluži pretēji – ir jāvērtē attiecīgās aizliegtās vienošanās darbības kontekstā [33].

92. Tomēr šajā lietā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 308. punktā nosprieda – un tas netika pamatoti apstrīdēts –, ka attiecīgo aizliegto vienošanos raksturo automātiska metāllūžņu cenas palielinājuma piemērošana, ciešā saikne starp abām aizliegtās vienošanās daļām un fakts, ka starp dalībniekiem, izņemot Vācijas tirgu, nav tikusi organizēta strukturēta saziņa, lai īstenotu saskaņošanu attiecībā uz atsevišķiem klientiem, un tā ir izpaudusies kā neregulāra sazināšanās tikai domstarpību gadījumā.

93. Savukārt no pastāvīgās judikatūras izriet, ka puse, kura netieši apstiprina pretlikumīgu iniciatīvu, publiski nepaziņojot par norobežošanos no sanāksmēs nolemtā vai nepaziņojot par to administratīvām iestādēm, veicina pārkāpuma turpināšanos un kavē tā atklāšanu. Šī līdzdalība ir pasīva piedalīšanās pārkāpumā, kas uzņēmumam var radīt atbildību vienotajā līgumā. Turklāt apstāklis, ka uzņēmums neīsteno tādas sanāksmes, kuras mērķis ir vērsts pret konkurenci, rezultātus, neatbrīvo uzņēmumu no atbildības par to, ka tas ir bijis aizliegtās vienošanās dalībnieks, ja vien tas nav publiski paziņojis, ka norobežojas no sanāksmes satura [34]. Šajā ziņā, lai izvērtētu, vai uzņēmums patiesi ir norobežojies, tieši pārējo aizliegtās vienošanās dalībnieku izpratne par attiecīgā uzņēmuma nodomu ir noteicošā, lai izvērtētu, vai tas ir plānojis norobežoties no prettiesiskās vienošanās [35].

31 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2017. gada 14. decembris, *EBMA/Giant* (Ķīna) (C-61/16 P, EU:C:2017:968, 33. punkts), un 2018. gada 13. septembris, *ANKO*/Komisija (C-173/17 P, nav publicēts, EU:C:2018:718, 23. punkts).

32 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. janvāris, Komisija/*Keramag Keramische Werke* u.c. (C-613/13 P, EU:C:2017:49, 51. punkts).

33 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 19. maijs, *IMI* u.c/Komisija (T-18/05, EU:T:2010:202, 89. punkts), citēts pārsūdzētā sprieduma 305. punktā.

34 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland u.c.*/Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 84. un 85. punkts); 2005. gada 28. jūnijs, *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408, 143. un 144. punkts), un 2017. gada 26. janvāris, *Duravit* u.c./Komisija (C-609/13 P, EU:C:2017:46, 136. punkts).

35 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 20. janvāris, *Toshiba Corporation*/Komisija (C-373/14 P, EU:C:2016:26, 62. punkts).

94. Tāpēc šajā lietā pārsūdzētā sprieduma 306. punktā Vispārējā tiesa ir pareizi norādījusi, ka jautājums ir par to, vai saziņas trūkums starp *Pometon* un citiem dalībniekiem bija pietiekami ilgs, lai pārējās puses saprastu *Pometon* nodomu pārtraukt tās dalību kartelī.

95. Šādos apstākļos ir jānorāda, ka "publiskās norobežošanās" jēdziens izpaužas faktiskā situācijā, kuras pastāvēšanu Vispārējā tiesa konstatē katrā gadījumā atsevišķi, ņemot vērā zināmu sakritību un netiešu pierādījumu skaitu, kas tai ir tikuši iesniegti, un vispārīgi novērtējot visus atbilstošos pierādījumus un norādes. Ja šie pierādījumi ir likumīgi iegūti un ir ievēroti vispārējie tiesību principi, kā arī piemērojamie procesuālie noteikumi par pierādīšanas pienākumu un pierādījumu sniegšanu, Vispārējai tiesai pašai ir jāveic tai iesniegto pierādījumu izvērtējums. Kā minēts iepriekš, tādējādi šāds izvērtējums nav Tiesai pārbaudāms tiesību jautājums, izņemot gadījumus, kad ir skaidri jaušams, ka pierādījumi ir tikuši sagrozīti [36].

96. Šajā gadījumā jāatzīmē, ka pārsūdzētā sprieduma 309. punktā Vispārējā tiesa, pirmkārt, norādīja, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja nav atsaukusies uz elementiem, kas varētu liecināt, ka slepena saziņa bija būtiska šīs uzņēmējsabiedrības turpinātai dalībai kartelī laikposmā no 2005. gada 9. jūnija līdz 2007. gada martam. Tālāk, balstīdamās uz faktu, ka *Pometon* bija metāllūžņu cenas palielinājuma sistēmas pirmsākumā un bija aktīvi veicinājusi tās īstenošanu, pārsūdzētā sprieduma 310. punktā Vispārējā tiesa secināja, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas nepiedalīšanos dažās sanāksmēs vai slepenā saziņā šajā laikposmā citi dalībnieki nebūtu interpretējuši kā norobežošanos no aizliegtās vienošanās. Visbeidzot, pārsūdzētā sprieduma 311. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka tas, ka *Pometon* aktīvi piedalījās 2007. gada 16. maijā Milānā (Itālija) notikušās sanāksmes sagatavošanā un arī, ka tā nepaziņoja pārējiem dalībniekiem par savas tērauda slīpgraudu darbības daļas pārdošanu, apstiprina *Pometon* nelikumīgās darbības turpināšanos.

97. Pamatojoties uz faktu un pierādījumu novērtējumu, pārsūdzētā sprieduma 313. punktā Vispārējā tiesa tādējādi secināja, ka nekas nav liecinājis par *Pometon* norobežošanos no aizliegtās vienošanās un ka Komisija ir juridiski pietiekami pierādījusi, ka *Pometon* nebija pārtraukusi savu dalību attiecīgajā vienotajā un turpinātajā pārkāpumā.

98. Ņemot vērā šos apsvērumus, uzskatu, ka ar trešo apelācijas sūdzības pamatu *Pometon* cenšas vismaz daļēji aicināt Tiesu pārsūdzētajā spriedumā aizstāt Vispārējās tiesas veikto vērtējumu ar Tiesas vērtējumu par pierādījumiem. Šajā ziņā ir jāatzīmē, ka attiecīgo dokumentu pārbaudē nav atklāti nekādi faktu sagrozījumi. Līdz ar to, tā kā arī es neesmu konstatējis tiesību kļūdu Vispārējās tiesas vērtējumā par *Pometon* dalības ilgumu attiecīgajā pārkāpumā, uzskatu, ka trešais apelācijas sūdzības pamats ir jānoraida kā daļēji nepamatots un daļēji nepieņemams.

c) Secinājumi par pirmo pamatu

99. Aplūkojot izlīguma lēmumu kopumā, esmu nonācis pie secinājuma, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 84. punktā nevarēja secināt, ka atsauces uz *Pometon* objektīvi nevar izraisīt aizdomas, ka Komisija ir pieņēmusi iepriekšēju spriedumu par šā uzņēmuma vainu un atbildību attiecīgajā kartelī jau tajā izlīguma lēmuma posmā, kas tika adresēts pārējiem četriem attiecīgajā kartelī iesaistītajiem uzņēmumiem.

100. Līdz ar to uzskatu, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 90. un 103. punktā norādot, ka Komisija nav vainojama ne objektivitātes pienākuma neizpildē attiecībā uz *Pometon*, ne nevainīguma prezumpcijas principa pārkāpumā apstrīdētajā lēmumā.

36 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 20. janvāris, *Toshiba Corporation*/Komisija (C-373/14 P, EU:C:2016:26, 63. punkts).

101. Tomēr uzskatu, ka pirmais pamats nav iedarbīgs. Komisijas objektīvas objektivitātes trūkums izlīguma lēmuma pieņemšanas posmā tik tiešām nav ietekmējis apstrīdētā lēmuma likumību, jo lēmumā izdarītie secinājumi paši tiek pienācīgi pamatoti ar Komisijas iesniegtajiem pierādījumiem.

102. Līdz ar to uzskatu, ka pirmais, kā arī otrais un trešais apelācijas sūdzības pamats ir jānoraida.

B. Ceturtais apelācijas sūdzības pamats par vienlīdzības principa pārkāpumu attiecībā uz naudas soda noteikšanu, kā arī pretrunīgu vai nepietiekamu pamatojumu šajā ziņā

1. Lietas dalībnieku argumenti

103. Ar ceturto apelācijas sūdzības pamatu *Pometon* apgalvo, ka Vispārējā tiesa, pārsūdzētā sprieduma 365.–396. punktā noteikdama naudas sodu, esot pārkāpusi vienlīdzības principu un/vai pienākumu norādīt pamatojumu. Tādējādi tiek apgalvots, ka Vispārējā tiesa ir piemērojusi naudas soda samazināšanas likmi, kura neatbilst samazinājuma likmēm, kas piešķirtas pusēm, kuras bija piekritušas izlīgumam.

104. Kaut arī Vispārējā tiesa ir atcēlusi Komisijas noteikto naudas sodu saistībā ar pamatojuma trūkumu un pārrēķinājusi *Pometon* uzliktā naudas soda apmēru, pamatojoties uz 2006. gada pamatnostādņu 37. punktu, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka piemērotā jaunā samazinājuma likme – 75 %, nevis 60 % apmērā – joprojām neatbilst samazinājuma likmēm, kas piešķirtas pārējām attiecīgajā kartelī iesaistītajām pusēm [37].

105. Atsaucoties uz Vispārējās tiesas vērtējumiem, saskaņā ar kuriem *Pometon* individuālā atbildība, tās izdarītā pārkāpuma darbības ietekme uz cenu konkurenci un tās apmērs bija mazāk nozīmīgs nekā *Winoa* gadījumā, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka tai piedēvētais pārkāpums esot daudz mazāk nopietns nekā *Winoa* [piedēvētais pārkāpums]. Šādos apstākļos *Pometon* uzskata, ka Vispārējā tiesa esot pārkāpusi vienlīdzības principu, dažādām situācijām piemērojot vienādu attieksmi. Gluži pretēji, tai bija jāpiemēro vidējā samazinājuma likme, kas būtu starp to likmi, ko Komisija piešķīra *Winoa*, proti, 75 %, un *MTS* piešķirto, proti, 90 %.

106. Komisijai šis apelācijas sūdzības pamats nav pieņemams, jo ar šo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdzot Tiesā pārskatīt Vispārējās tiesas uzliktā naudas soda būtību, bet to darīt nav tās kompetencē. Komisija uzskata, ka Tiesa, izmantodama savu neierobežoto kompetenci, taisnīguma labad nevarot aizstāt savu vērtējumu ar Vispārējās tiesas nolēmumu par naudas sodu apmēru, kas uzņēmumiem uzlikts par to, ka tie ir pārkāpuši ES tiesības.

107. Katrā ziņā Komisija ceturto apelācijas sūdzības pamatu uzskata par nepamatotu, jo Vispārējā tiesa esot pareizi piemērojusi savu neierobežoto kompetenci un ievērojusi vienlīdzības principu, ņemot vērā visus faktiskos apstākļus. Turklāt, sniegdama detalizētu paskaidrojumu par izmantoto metodiku un aspektiem, kas ņemti vērā lēmumā par naudas soda apmēra noteikšanu, Vispārējā tiesa esot pietiekami pamatojusi lēmumu, ko tā ir pieņēmusi, īstenojot savu neierobežoto kompetenci.

2. Analīze

a) Par ceturtā apelācijas sūdzības pamata pieņemamību

108. Komisijai ceturtais apelācijas sūdzības pamats nav pieņemams, jo ar šo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdz Tiesu pārskatīt Vispārējās tiesas uzliktā naudas soda būtību.

37 Izlīguma lēmumā Komisija piešķīra samazinājuma likmi *Würth* 67 %, *Winoa* un *Ervin* 75 % un *MTS* 90 % apmērā.

109. Ir taisnība, ka Tiesai, apelācijas tiesvedībā lemjot par tiesību jautājumiem, taisnīguma apsvērumu dēļ nav ar savu vērtējumu jāaizstāj Vispārējās tiesas vērtējums, kuru tā, īstenojot tai piešķirto neierobežoto kompetenci, veikusi, lemdama par to naudas sodu apmēru, kas uzņēmumiem ir piemēroti par ES tiesību pārkāpumu [38]. Tādējādi tikai tad, ja Tiesa uzskatītu, ka sankcijas līmenis ir ne vien neatbilstošs, bet arī tādā mērā pārmērīgs, ka tas ir nesamērīgs, tai būtu jākonstatē tiesību kļūda, ko Vispārējā tiesa ir pieļāvusi, noteikdama neatbilstošu naudas soda apmēru [39].

110. Tomēr, ja apelācijas sūdzības iesniedzēja ar ceturto apelācijas sūdzības pamatu pakārtoti lūdz Tiesu izmantot savu neierobežoto kompetenci, lai samazinātu noteikto naudas sodu, tas ir vienīgi tādēļ, [ka tiek apgalvots,] ka Vispārējā tiesa ir pārkāpusi vienlīdzības principu.

111. Šajā ziņā saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru neierobežotas kompetences īstenošana, nosakot naudas sodu apmērus, nedrīkst radīt diskrimināciju starp uzņēmumiem, kas ir bijuši ar LESD 101. panta 1. punktu nesaderīgas vienošanās dalībnieki [40]. Tādējādi apgalvojums, ka Vispārējā tiesa ir pārkāpusi vienlīdzības principu, ir tiesību jautājums, kuru var iesniegt Tiesā apelācijas tiesvedībā.

b) Par pamatotību

112. Pirmkārt, saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punktu, nosakot par konkurences noteikumu pārkāpumiem uzliekamā naudas soda apmēru, ir jāņem vērā pārkāpuma smagums un ilgums.

113. Šajā saistībā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka, lai noteiktu naudas sodu apmēru, ir jāņem vērā pārkāpumu ilgums un visi apstākļi, kas pēc sava rakstura ietilpst to smaguma vērtējumā, tādi kā katra uzņēmuma rīcība, katra uzņēmuma nozīme saskaņoto darbību izstrādē, ieguvumi, ko tie ir varējuši gūt no šīm darbībām, to lielums un attiecīgo preču vērtība, kā arī risks, ko šāda veida pārkāpumi rada Eiropas Savienībai [41].

114. Tomēr Tiesa ir arī atgādinājusi, ka, no vienas puses, pārkāpuma smagums ir jāizvērtē individuāli un, no otras puses, nav saistoša vai pilnīga kritēriju saraksta, kas būtu jāņem vērā, novērtējot pārkāpuma smagumu [42].

115. Otrkārt, konkrētāk attiecībā uz ceturtā apelācijas sūdzības pamata būtību nav šaubu, ka vienlīdzīgas attieksmes principu nodrošina Tiesa un Vispārējā tiesa, it īpaši attiecībā uz naudas sodiem par konkurences tiesību pārkāpumiem [43].

38 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 22. novembris, *E.ON Energie*/Komisija (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 125. punkts).

39 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 22. novembris, *E.ON Energie*/Komisija (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 126. punkts), un 2017. gada 26. janvāris, *Zucchetti Rubinetteria*/Komisija (C-618/13 P, EU:C:2017:48, 43. punkts).

40 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 10. aprīlis, Komisija/*Siemens Österreich* u.c. un *Siemens Transmission & Distribution u.c.*/Komisija (no C-231/11 P līdz C-233/11 P, EU:C:2014:256, 105. punkts); 2014. gada 12. novembris, *Guardian Industries* un *Guardian Europe*/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 75. punkts), un 2014. gada 18. decembris, Komisija/*Parker Hannifin Manufacturing* un *Parker-Hannifin* (C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 77. punkts).

41 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2011. gada 8. decembris, *Chalkor*/Komisija (C-386/10 P, EU:C:2011:815, 56. punkts); 2017. gada 26. janvāris, *Zucchetti Rubinetteria*/Komisija (C-618/13 P, EU:C:2017:48, 42. punkts), un 2018. gada 26. septembris, *Infineon Technologies*/Komisija (C-99/17 P, EU:C:2018:773, 196. punkts).

42 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 26. septembris, *Infineon Technologies*/Komisija (C-99/17 P, EU:C:2018:773, 196. un 198. punkts).

43 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 12. jūnijs, *Deltafina*/Komisija (C-578/11 P, EU:C:2014:1742, 75. punkts).

116. Jāatzīst, ka vienlīdzīgas attieksmes princips ir vispārējs Savienības tiesību princips, kas nostiprināts Hartas 20. un 21. pantā. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka atbilstoši šim principam salīdzināmas situācijas nedrīkst tikt aplūkotas atšķirīgi, savukārt atšķirīgas situācijas nedrīkst tikt aplūkotas vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi pamatota [44]. Turklāt no pastāvīgās judikatūras izriet, ka attiecībā uz naudas soda apmēra noteikšanu, piemērojot dažādas aprēķina metodes, nevar tikt savstarpēji diskriminēti uzņēmumi, kas ir bijuši LESD 101. panta 1. punktam pretēja nolīguma vai saskaņotas darbības dalībnieki [45].

117. Treškārt, kā jau minēts, tas pats princips attiecas arī uz ES tiesām, kad tās izmanto to neierobežoto kompetenci. Īstenodamas kompetenci, tās var aizstāt savu vērtējumu ar Komisijas vērtējumu un tādējādi atcelt, samazināt vai palielināt uzliktā naudas soda apmēru [46], un tām nav saistoši Komisijas pamatnostādnēs paredzētie ieteikumi, pat ja tie var sniegt norādījumus ES tiesām, kad tās īsteno savu neierobežoto kompetenci [47].

118. Kaut arī Tiesai vai Vispārējai tiesai ir pašām jāizvērtē lietas apstākļi un attiecīgā pārkāpuma veids, lai noteiktu naudas soda apmēru, tomēr neierobežotas kompetences īstenošana, nosakot naudas sodu apmēru, nedrīkst radīt diskrimināciju starp uzņēmumiem, kas bijuši tādas vienošanās vai saskaņotu darbību dalībnieki, kuras ir pretrunā LESD 101. panta 1. punktam [48].

119. Šādos apstākļos man šķiet, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, nospriezdama:

– pirmkārt, ka tās neierobežotajā jurisdikcijā ir noteikt naudas soda pamatsummas ārkārtas pielāgošanas atbilstošo apmēru, ņemot vērā visus šīs lietas apstākļus (pārsūdzētā sprieduma 369. punkts),

– otrkārt, ka [Vispārējai tiesai] ir saistošs vienīgi pārkāpuma smagums un ilgums (pārsūdzētā sprieduma 371. punkts), un

– treškārt, ņemot vērā, ka pamatsummā tika ņemts vērā ilgums – un *Pometon* to nav apstrīdējusi –, novērtējot pārkāpuma smagumu, bija lietderīgi ņemt vērā *Pometon* individuālo atbildību, tās spēju ar savu pārkāpjošo rīcību ietekmēt konkurenci slīpgraudu metāllūžņu tirgū un tās apmēru, kā arī salīdzināt katru no šiem aspektiem ar citu kartelī iesaistīto uzņēmumu atbildību un individuālo stāvokli (pārsūdzētā sprieduma 376. punkts).

120. To darot, Vispārējā tiesa *oficiāli* ievēroja noteikumus, kas reglamentē tās neierobežoto kompetenci, vienlaikus *a priori* saglabādama vienlīdzību starp attiecīgajiem uzņēmumiem, ņemot vērā paziņojuma par izlīgumu 32. punktā noteikto īpašo samazinājumu par 10 % saistībā ar uzņēmumu dalību izlīguma procedūrā. Neraugoties uz to, tomēr uzskatu, ka Vispārējā tiesa ir pārkāpusi vienlīdzības principu, piešķirdama nesamērīgu nozīmi uzņēmuma lieluma kritērijam, novērtējot naudas soda apmēra samazinājumu.

121. Pirmo divu iepriekš minēto kritēriju – proti, *Pometon* individuālās atbildības un tās pārkāpjošās rīcības konkrētās ietekmes uz cenu konkurenci – analīzes beigās Vispārējā tiesa, no vienas puses, pārsūdzētā sprieduma 382. punktā secina, ka *Pometon* "atšķirībā no *Ervin* un *Winoa*, bet tāpat kā *MTS* un *Würth*, kopumā bija ierobežotāka loma aizliegtās vienošanās darbībā" un, no otras puses, pārsūdzētā

44 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 11. jūlijs, *Ziegler*/Komisija (C-439/11 P, EU:C:2013:513, 132. punkts), un 2017. gada 26. janvāris, *Zucchetti Rubinetteria*/Komisija (C-618/13 P, EU:C:2017:48, 38. punkts).

45 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 11. jūlijs, *Ziegler*/Komisija (C-439/11 P, EU:C:2013:513, 133. punkts); 2014. gada 12. novembris, *Guardian Industries* un *Guardian Europe*/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 62. punkts), un 2017. gada 26. janvāris, *Zucchetti Rubinetteria* /Komisija (C-618/13 P, EU:C:2017:48, 38. punkts).

46 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 6. novembris, *Otis* u.c. (C-199/11, EU:C:2012:684, 62. punkts), un 2014. gada 12. novembris, *Guardian Industries* un *Guardian Europe*/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 78. punkts).

47 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 21. janvāris, *Galp Energía España* u.c./Komisija (C-603/13 P, EU:C:2016:38, 90. punkts).

48 Skat. 40. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru.

sprieduma 386. punktā – ka vērtības salīdzinājums no īpašajiem pārdošanas apjomiem EEZ parāda, ka "*Pometon* ietekme pārkāpumā, šķiet, ir četras reizes mazāk svarīga par *Winoa* ietekmi, bet salīdzinoši tuva *MTS* ietekmei un ievērojami lielāka par *Ervin* un *Würth* ietekmi". Tāpēc, ņemot vērā tikai trešo kritēriju – proti, uzņēmuma lielumu – Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 390. punktā norāda, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas stāvoklis bija atšķirīgs no *MTS* stāvokļa, jo tā apgrozījums kartelī pēdējā pilnas dalības gadā bija 99 890 000 EUR salīdzinājumā ar *MTS* apgrozījumu 25 082 293 EUR.

122. Tomēr Vispārējā tiesa noslēdz šo analīzi, pārsūdzētā sprieduma 393. punktā nospriezdama, ka "iepriekš minētais šīs lietas apstākļu kopums ir ticis novērtēts pareizi, piešķirot *Pometon* izņēmuma samazinājuma likmi 75 % apmērā no naudas soda pamatsummas, kas grozīta, ņemot vērā atbildību mīkstinošus apstākļus".

123. Uzskatu, ka Vispārējā tiesa ir pārkāpusi vienlīdzības principu, piešķirdama *Pometon* tādu pašu izņēmuma samazinājuma likmi kā *Ervin* un *Winoa* pēc tam, kad šī tiesa, pamatojoties uz diviem no trim kritērijiem, bija konstatējusi, ka *Pometon* stāvoklis ir līdzīgs *MTS* stāvoklim. Manuprāt, nekonsekventi piemērodama savu aprēķina metodi, Vispārējā tiesa radīja diskriminācijas veidu starp dažādiem uzņēmumiem, kas piedalījās tajā pašā aizliegtās vienošanās darbībā.

124. Šajā ziņā gribētu atzīmēt, ka vienīgais kritērijs *Pometon* stāvokļa nošķiršanai no *MTS* stāvokļa ir balstīts uz kopējo apgrozījumu, turpretī Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 384. un 392. punktā īpaši paskaidroja, ka tas, ka Komisija pārsvarā apsver citu kritēriju pasaules mērogā, proti – konkrētu pārdošanas vērtību – nebija atbilstoši, jo EEZ veiktais īpašais pārdošanas apjoms atbilstīgāk atspoguļoja uzņēmuma ekonomisko ietekmi pārkāpumā un konkurencei nodarīto kaitējumu.

125. Turklāt, lai arī ir taisnība, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru naudas soda noteikšanā ir atļauts ņemt vērā gan uzņēmuma kopējo apgrozījumu, kurš, kaut arī aptuvens un nepilnīgs, norāda uz uzņēmuma lielumu un tā ekonomisko ietekmi, kā arī tā apgrozījuma daļu, ko veido preces, attiecībā uz kurām tika izdarīts pārkāpums, kas norāda uz pārkāpuma mērogu [49], šim apgrozījumam nevajadzētu piešķirt nesamērīgu nozīmi salīdzinājumā ar citiem būtiskiem aspektiem [50]. Tomēr šķiet, ka tieši šādas sekas izriet no Vispārējās tiesas izdarītā secinājuma pārsūdzētā sprieduma 393. punktā, jo *Pometon* uzskata, ka tās soda naudas soda izņēmuma samazinājuma likme ir noteikta tādā pašā līmenī kā *Winoa*, savukārt *Winoa* rīcība attiecīgajā pārkāpumā ir nopietnāka nekā *Pometon* rīcība, ņemot vērā divus no trim izmantotajiem kritērijiem.

126. Šajos apstākļos, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, secinu, ka ceturtais pamats, uz kuru *Pometon* atsaucas, pamatojot savu apelāciju sūdzību, ir jāpieņem, ciktāl tas attiecas uz vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu. Līdz ar to uzskatu, ka apelācijas sūdzība ir jāapmierina un pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ daļā, ar kuru ir noteikta izņēmuma samazinājuma likme 75 % apmērā no naudas soda pamatsummas un līdz ar to daļā, kurā *Pometon* ir piespriests naudas sods 3 873 375 EUR apmērā.

VII. Par prasību Vispārējā tiesā

127. Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. pantam, ja apelācijas sūdzība ir pamatota, Vispārējās tiesas nolēmuma atcelšanas gadījumā Tiesa var pati pieņemt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija.

49 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 12. novembris, *Guardian Industries* un *Guardian Europe*/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 54. punkts); 2015. gada 9. jūlijs, *InnoLux*/Komisija (C-231/14 P, EU:C:2015:451, 47. punkts), un 2016. gada 7. septembris, *Pilkington Group* u.c./Komisija (C-101/15 P, EU:C:2016:631, 17. punkts).

50 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 28. jūnijs, *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408, 257. punkts).

128. Tas attiecas uz šo lietu, jo kritērijus un informāciju, kas vajadzīga, lai novērtētu naudas soda izņēmuma samazinājuma likmi, Vispārējā tiesa ir izklāstījusi, šajā ziņā nepieļaujot tiesību kļūdu. Tādējādi Tiesas rīcībā ir visa vajadzīgā informācija, lai lemtu par prasību.

129. Attiecībā uz naudas soda samazināšanu un, konkrētāk, uz pārkāpuma smagumu – *Pometon* apstiprināja, ka ar ceturto apelācijas sūdzības pamatu tā neapstrīd pārkāpuma ilgumu [51]; no pieejamās informācijas attiecībā uz pieciem attiecīgajā kartelī iesaistītajiem uzņēmumiem izriet, ka *Pometon* stāvoklis ir līdzīgs *MTS* stāvoklim attiecībā uz tā individuālo atbildību un tās pārkāpumu konkrēto ietekmi uz cenu konkurenci. Tomēr, ja ņem vērā attiecīgo kopējo apgrozījumu, kas norāda uz attiecīgo uzņēmumu lielumu un ekonomisko ietekmi, *Pometon* apgrozījums ir četras reizes lielāks nekā *MTS* apgrozījums.

130. Pamatojoties uz šiem kritērijiem, un, lai ievērotu vienlīdzības principu starp attiecīgajā kartelī iesaistītajiem uzņēmumiem, uzskatu, ka *Pometon* piešķirtajam samazinājumam saskaņā ar 2006. gada pamatnostādņu 37. punktu jābūt no 75 % līdz 90 %, tas ir, starp *Winoa* piešķirto likmi un *MTS* piešķirto likmi.

131. Šādos apstākļos, ņemot vērā visus faktiskos un juridiskos apsvērumus šajā lietā, iesaku Tiesai samazināt *Pometon* uzliktā naudas soda apmēru līdz 83 %, tas ir, starp *Winoa* piešķirto 75 % un *MTS* piešķirto 90 % likmi. Ņemot vērā šo ierosināto samazinājumu, attiecīgi iesaku tādējādi samazināto naudas sodu noteikt 2 633 895 EUR apmērā.

VIII. Par tiesāšanās izdevumiem

132. Atbilstoši Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktam, ja apelācijas sūdzība ir pamatota un Tiesa lietā taisa galīgo spriedumu, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem.

133. Atbilstoši šā reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz minētā reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kam spriedums ir labvēlīgs. Saskaņā ar minētā reglamenta 138. panta 3. punktu, ja lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši. Tomēr Tiesa, ja to pamato lietas apstākļi, var nolemt, ka lietas dalībnieks papildus saviem tiesāšanās izdevumiem atlīdzina daļu no pretējās puses tiesāšanās izdevumiem.

134. Šajā apelācijas tiesvedībā, tā kā *Pometon* apelācijas sūdzība ir daļēji apmierināta, šķiet atbilstīgi nolemt, ka Komisijai jāpiespriež segt ne tikai pašai savus tiesāšanās izdevumus saistībā ar tiesāšanos pirmajā instancē un šajā apelācijā, bet arī atlīdzināt pusi no apelācijas sūdzības iesniedzējas tiesāšanās izdevumiem abās tiesvedībās. Līdz ar to *Pometon* ir jāsedz puse no saviem tiesāšanās izdevumiem, kas saistīti ar šo tiesvedību.

IX. Secinājumi

135. Ievērojot iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai:

– atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2019. gada 28. marta spriedumu *Pometon*/Komisija (T-433/16, EU:T:2019:201) daļā, kurā Vispārējā tiesa ir pieļāvusi vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu attiecībā uz *Pometon SpA* uzliktā naudas soda aprēķinu, ir noteikusi izņēmuma samazinājuma likmi 75 % apmērā no soda pamatsummas, ir noteikusi *Pometon* uzlikto naudas sodu 3 873 375 EUR apmērā un ir nolēmusi, ka puses sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas;

51 *Pometon* atbildes 31. punkts.

– samazināt *Pometon* uzliktā naudas soda pamatsummu līdz 83 % un attiecīgi noteikt naudas sodu 2 633 895 EUR apmērā;

– pārējā daļā apelācijas sūdzību noraidīt;

– piespriest Eiropas Komisijai segt ne tikai pašai savus tiesāšanās izdevumus saistībā ar tiesāšanos pirmajā instancē un šajā apelācijas tiesvedībā, bet arī segt pusi no *Pometon* tiesāšanās izdevumiem abās tiesvedībās;

– piespriest *Pometon* segt pusi no saviem tiesāšanās izdevumiem, kas saistīti ar šīm tiesvedībām.